

Rik TORFS

Rector KU Leuven

„Ik blijf zoeken naar verdieping, maar dat ik op een snelle manier langzaam leef, is in mijn job noodzakelijk”, beseft Rik TORFS. De rector van de KU Leuven staat middenin de drukte van een vers academiejaar. Misschien is een interview voor *KERK & leven* een rustpuntje, aan de hand van citaten uit zijn recente boek *De vrijheid om te twijfelen*, een bundeling van honderd columns.

‘God is voor mij vooral vrijheid’

Jan COLLA

Nee, Rik TORFS wil niks kwijt over zijn privéleven, zelfs niet in het parochieblad. (lacht) „Daar zeker niet! Of ik zelf vader ben? Dat blijft een mysterie, daar zeg ik niks over. De mensen in mijn omgeving hoeven niet het slachtoffer te worden van mijn toevallige bekendheid. Ik wil bovendien noch een voorbeeld zijn in het goede, noch in het kwade.” Een gesprek over leven en lijden, geloof en geluk? Dat mag.

– „In het klaslokaal keek ik veel door het raam”, schrijft u. Hoe zag uw jeugd eruit?

Ik groeide met mijn zus op in Heist-op-den-Berg, in een burgerlijk milieu. Mijn moeder was germaniste, mijn vader jurist. Zoals alle kinderen speelde ik veel, maar ik had tegelijk altijd een heel innerlijk leven. Ik spaarde prentjes van voetballers en coureurs en ik las veel. Kinderboeken vond ik niet leuk, stripverhalen wel. Ik haalde veel uit *Kuifje*. Mijn ouders waren katholiek, zondagsmisgangers, al participeerde ik niet actief aan de liturgie. Ik zat liever achterin. Misdienaar was niks voor mij. Ik bekeek het liever vanaf een afstand. Een priesterroeping was uitgesloten. Grote religieuze belangstelling bleef wel een rode draad door mijn leven.

– „Mijn vader was rechter in Mechelen”, lezen we. Wat wilde u worden?

Aanvankelijk vrederechter, zoals mijn vader. Vanaf het derde leerjaar dacht ik even aan schrijver. Een dapper beroep, zoals brandweerman, zeker niet. Ik hou niet van het fysieke gevaar, misschien wel van het intellectuele. Ik had ook advocaat kunnen worden, maar zeker geen assisenpleiter, dan word je beter gewoon acteur.

„De zondagsmis is een plek van heerlijke anarchie. Soms denk ik aan niks, soms laat ik me helemaal meeslepen”

– „Vergeet niet de verkeerde keuze te maken, misschien komt dan alles goed.” Koos u goed? Rechten studeren zat in de familie. Voor mij was het ook uitstel van executie, want het profiel van je toekomstige beroep blijft met die studie lang onduidelijk. Vanaf het derde jaar combineerde ik dat met kerkelijk recht, omdat ik de grens tussen het organisatorische en het spirituele wel spannend vond. Kerkjurist zag ik toen niet als een beroep, veeleer als een verruiming van de geest.

– „Ik heb een probleem met emoties”, gaf u toe in een van uw columns. Nog steeds?

Eigenlijk wel. Ik ben geen fan van onze sentimentele tijden, waarin *emo* erg primeert. Je moet mensen niet op een opdringerige manier met je gevoelens confronteren. We moeten opnieuw een onderscheid maken tussen sentimentaliteit en waarachtig sentiment dat ook discreet en onuitgesproken kan zijn.

– „Gelukkig is hij die het publieke forum vermijdt.” Waarom betreedt u het dan toch?

Omdat ik het niet tegenhield. Als er vragen kwamen van de media, ging ik daarop in. Eerst in mijn vakgebied, en voor je het weet, word je voor andere dingen gevraagd. Anderen bepalen voor jou of je een publieke figuur wordt. Mijn vader kon zich als magistraat moeilijk publieke uitspraken veroorloven. Als rechtenstudent wist ik al: de magistratuur ga ik niet in, want dan mag ik niet spreken. Dat zou voor mij zeer hinderlijk zijn. Het publieke forum heeft zijn charmes, het streelt de ijdelheid. Je moet je daarentegen ook erbij neerleggen dat je door de meest verschrikkelijke mensen wordt uitgescholde.

– „Incasseren behoort tot het vak.” Welke teleurstelling maakte u sterker?

Ik kende weinig zware teleurstellingen. In 2005 verloor ik de rectorverkiezingen. Diezelfde avond al dacht ik: „En nu het volgende.” Ik ging tv-programma's maken en stapte in de politiek. Ik heb nu meer ervaring om rector te zijn. Een teleurstelling maakt je sterker als je niet omkijkt.

– „De stelling dat academische vrijheid en academische terughoudendheid met elkaar in evenwicht moeten zijn, deel ik niet.” Is het niet hoogmoedig van u om de KU Leuven een betere universiteit dan andere te noemen?

Misschien, maar het is ook waar. Ik ben voorstander van *parler-vrai*. Als je mensen niet te veel kwetst, zeg dan waar het op staat. Academische terughoudendheid, dat is een gebrek aan moed dat getransformeerd wordt tot een deugd. Laat ons niet vluchten in zalvende taal die uiteindelijk

„Ik zeg graag waar het op staat, zonder te kwetsen”, zegt Rik Torfs. „De Kerk vlucht al te vaak in zalvende taal die uiteindelijk niets zegt.” © Mine Dalemans

nietszeggend is en die medemenselijk lijkt, maar in haar omzwachteling wreed is. Dat heeft kerkelijke taal ook wat. Dan ben ik liever wat brutaler.

– Is God uw vriend gebleven?

Dat was een vraag uit mijn interviewprogramma *Nooit gedacht*. Daar werd altijd interessant op geantwoord, omdat ook belangrijke mensen er enigszins wankelmoedig op reageerden. Op die ultieme vraag zijn de antwoorden altijd stuntelig, maar de verlangens blijven ongeblust. Dankzij God heb ik het gevoel dat ik in dit leven gewoon een voorbijganger mag zijn. Ik doe ontzettend mijn best, maar weet dat ik vergeten zal worden. Het is niet zo belangrijk wie ik ben en wat ik doe, dat geeft een geweldig gevoel van vrijheid. Als Gods iets is voor mij, is het wel vrijheid.

– „Op zondag schrijf ik, tot kwart voor elf. Dan ga ik naar de zondagsmis.” Wat vindt u daar?

De zondagsmis is een plek van heerlijke anarchie. Soms denk ik aan niks, soms

aan drank en vrouwen, maar er zijn ook momenten waarop ik me laat meeslepen door de schoonheid van de liturgie, de broederlijkheid, de schittering van de teksten. Het is een interruptie in het leven. Als ik niet naar de mis kan gaan, vind ik dat spijtig, een gemis in mijn ritme.

– „De man die succes heeft, dreigt iemand anders te worden.” Bent u veranderd?

Succes is relatief, maar ik moet wel opletten. Het zou onjuist zijn te zeggen dat je ongevoelig bent voor extra factoren. Je moet heel alert zijn en zien dat je niet ontspoot. Zeggen: „Ik ben nederig gebleven”, dat is een contradictie, want het is een pretentieuze uitspraak. Houd jezelf goed in het oog en laat je uitlachen door wie je liefheeft.

Rik Torfs, *De vrijheid om te twijfelen*, Van Halewyck, Leuven, 2015, 309 blz., 22,50 euro, ISBN 978 94 6131 428 4.

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be